

2018/2158(INI)

28.11.2018

RAPORTI PROJEKT

ELi ja Venemaa poliitiliste suhete olukorra kohta
(2018/2158(INI))

Väliskomisjon

Raportöör: Sandra Kalniete

SISUKORD

lk

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK3

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

ELi ja Venemaa poliitiliste suhete olukorra kohta (2018/2158(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma 10. juuni 2015. aasta resolutsiooni ELi ja Venemaa suhete kohta¹,
 - võttes arvesse Minskis 5. ja 19. septembril 2014 ning 12. veebruaril 2015² saavutatud kokkuleppeid,
 - võttes arvesse välisasjade nõukogu 14. märtsi 2016. aasta järeldusi Venemaa kohta,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 52,
 - võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A8-0000/2018),
- A. arvestades, et Euroopa Liidu kui kogukonna aluseks on ühised põhiväärtused nagu rahu, vabadus, demokraatia, õigusriik ja inimõigused;
- B. arvestades, et need väärtused on aluseks ELi suhetele kolmandate osapooltega;
- C. arvestades, et ELi suhted Venemaaga peavad põhinema rahvusvahelise õiguse ja usutava heidutuse põhimõtetel ning põhimõttekindlal lähenemisviisil ühist huvi pakkuvates valdkondades, mis on määratletud välisasjade nõukogu 14. märtsi 2016. aasta järeldustes;
- D. arvestades, et EL on jätkuvalt avatud parematele suhetele ja nendeni viivale dialoogile ning soovib tagasi pöörduda koostöösuhete juurde Venemaaga kohe, kui viimane hakkab täitma oma rahvusvahelisi ja õiguslikke kohustusi;
- E. arvestades, et tihedama koostöö eelduseks Venemaaga on jätkuvalt Minski kokkulepete täitmine;
- F. arvestades, et alates 2015. aastast on ELi ja Venemaa vahel esile kerkinud uued pingevaldkonnad, sealhulgas järgmised: Venemaa sekkumine Süürias; suuremahulised sõjalised õppused (Zapad 2017); Venemaa sekkumine eesmärgiga mõjutada valimiste tulemusi ja õhutada pingeid Euroopa ühiskondades; põhivabaduste piiramine ja ulatuslik inimõiguste rikkumine Venemaal, näiteks inimõiguste kaitsjate ja Venemaa kodanikuühiskonna tegevuse süsteemne piiramine; tatari vähemuse diskrimineerimine okupeeritud Krimmis ning Aleksei Navalnõi ja paljude teiste tagakiusamine poliitilistel põhjustel; Venemaa luureteenistuse agentide sooritatud küberrünnakud ja mõrvad keemiarelva abil Euroopa pinnal; välisriikide kodanike, sealhulgas Oleg Sentsovi ja paljude teiste ähvardamine, vahistamine ja vangistamine Venemaal rahvusvahelist õigust rikkudes; ebaseaduslike valimiste korraldamine Donbassis; ebakorrektsed

¹ ELT C 407, 4.11.2016, lk 35.

² 5. septembril 2014 allkirjastatud „Kolmepoolse kontaktrühma konsultatsioonide tulemuste protokoll“ ja 12. veebruaril 2015 vastu võetud „Minski kokkulepete rakendamismeetmete pakett“.

presidendivalimiste korraldamine, mille puhul piiratakse põhivabadusi ja puudub tegelik valikuvõimalus; relvastuskontrolli kokkulepete rikkumine;

- G. arvestades, et võrreldes aastaga 2015 on suurenenud ELi sõltuvus Vene gaasitarnetest;
- H. arvestades, et Venemaa välispoliitiline visioon polütsentrilisest jõudude tasakaalust on vastuolus ELi arusaamaga mitmepoolsest reeglitel põhinevast korrast;

Probleemid ja ühised huvid

1. rõhutab, et Venemaa otsene ja kaudne seotus relvastatud kokkupõrgetega, Krimmi ebaseaduslik annekteerimine ja Gruusia territoriaalse terviklikkuse rikkumine kujutavad endast demokraatia põhimõtete ja põhiväärtuste rikkumist;
2. usub seetõttu, et ELi ja Venemaa vahelistes suhetes tuleb välja töötada uus koostööraamistik ainult neis valdkondades, mis on vajalikud ja milles pooltel on ühised huvid, ning sealjuures pöörata tähelepanu turvalisuse ja rahu tagamisele ELi naabruskonnas ja Euroopas; on seisukohal, et partnerlus- ja koostööleping tuleks lõpetada;
3. leiab, et Minski kokkulepete täitmata jätmine osutab Venemaa hea tahte puudumisele; palub edendada konsultatsioone Normandia formaadi raames;
4. usub, et on tähtis leida viise praegu valitsevate pingete leevendamiseks ja Venemaaga konsultatsioonide pidamiseks, et kindlaks teha meetmeid, mis vähendaksid vääriti mõistmise ja valearvestuste võimalust;
5. usub siiski, et Skripali juhtum ja Venemaa luureteenistuse juhitud küberrünnakud näitavad Venemaa huvi suhetes ELi ja tema liikmesriikidega pingeid veelgi lisada;
6. rõhutab, et lisapingete vältimiseks peavad mõlemad pooled suurendama läbipaistvust sõjalises ja piirivalvega seotud tegevuses; kutsub üles välja töötama nii sõjaliste kui tsiviilõhusõidukite jaoks selge tegevusjuhendi õhuruumi kasutamiseks;
7. toonitab, et kliimamuutuste, energiajulgeoleku, massihävitusrelvade leviku tõkestamise ning terrorismi ja organiseeritud kuritegevuse vastase võitlusega seotud üleilmsete probleemide lahendamiseks on vajalik valikuline koostöö Venemaaga;
8. toonitab sellega seoses, et praegu ei ole suhetes ruumi ega ka õige aeg uute suuremahuliste algatuste jaoks;
9. kordab, et ehkki ELi seisukoht Venemaa vastaste sanktsioonide kohta on kindel, ühtne ja kooskõlastatud, vajab liidu välis- ja julgeolekupoliitika Venemaa suhtes rohkem sidusust ja kooskõlastatust; kutsub sellega seoses liikmesriike üles lõpetama nn kuldviisa/kuldpassi programme;
10. rõhutab siinkohal, et suurem lõimumine ELis ning ELi sise- ja välispoliitika vahelise sidususe parandamine on määrava tähtsusega, et muuta ELi välis- ja julgeolekupoliitika muu hulgas ka Venemaa suhtes sidusamaks, tõhusamaks ja edukamaks;
11. mõistab hukka Venemaa naaberriikide territoriaalse terviklikkuse rikkumise nende

kodanike ebaseadusliku röövimisega, et esitada neile süüdistus Venemaa kohtus;

Ühist huvi pakkuvad valdkonnad

12. kordab oma toetust viiele põhimõttele, millest EL juhindub suhetes Venemaaga, ja kutsub üles valikulise koostöö põhimõtet täpsemalt määratlema; soovib keskenduda koostööle Lähis-Ida ja Põhja-Aafrikaga seotud küsimustes ning terrorismi, massihävitusrelvade leviku tõkestamise, relvastuskontrolli ja kliimamuutuste vallas; kutsub ELi, Euraasia Majandusliidu ning assotsieerimislepingute / põhjalike ja laiaulatuslike vabakaubanduspiirkondadega ühinenud riike üles pidama kõrgetasemelist dialoogi; kordab, et ehkki ELi ja Venemaa vahel peetud konsultatsioone küberterrorismi ja organiseeritud kuritegevuse teemadel tuleb jätkata, nõuab Venemaa süsteemne hübridohtudega ähvardamine tugevat heidutust; kutsub sellega seoses üles algatama majandusvööndi ja maanteede algatuse ning ühendatuse teemadel kõrgetasemelist dialoogi ELi, Euraasia Majandusliidu, Hiina ja Kesk-Aasia vahel;
13. rõhutab, et Venemaa ja EL jäävad lähitulevikus teineteise jaoks tähtsateks majanduspartneriteks, kuid Nord Stream 2 lisab ELi sõltuvust Venemaa gaasitarinetest, ohustab ELi siseturgu, ei ole kooskõlas ELi energiapoliitikaga ja tuleb seetõttu peatada;
14. märgib, et ELi ja Venemaa piiriülesed koostööprogrammid toovad kaasa tuntava kasu piirialadel elavate kodanike jaoks ning toetavad nende piirkondade kestlikku arengut;

Soovitused

15. rõhutab, et on tähtis jätkata kodanikuühiskonna aktivistide, inimõiguste kaitsjate, blogijate, vaba ajakirjanduse, uurivate ajakirjanike, oma arvamust avaldavate teadlaste ja avaliku elu tegelaste ning MTÜde toetamist nii poliitiliselt kui rahaliselt; kutsub komisjoni üles kavandama Venemaa kodanikuühiskonna toetuseks olemasolevatest välisrahastamisvahenditest suuremat rahalist toetust;
16. kutsub üles lisama inimeste omavahelist suhtlust ja üliõpilasvahetust Erasmus Munduse programmi raames; märgib, et EL annab Venemaale teiste rahvusvaheliste partnerriikide seas kõige enam akadeemilise liikuvuse võimalusi;
17. kutsub ELi institutsioone ja liikmesriike üles lisama pingutusi vastupidavusvõime suurendamiseks eelkõige küberturbe ja meedia vallas; innustab sellega seoses idanaabruse strateegilise kommunikatsiooni töörühma edendama Euroopa väärtuste levikut vene keeles;
18. usub, et vastuseks Venemaa edasisele tegevusele peaks EL olema valmis kaaluma uute sanktsioonide võtmist, sealhulgas konkreetsete isikute suhtes;
19. kutsub üles välja töötama Euroopa versiooni Magnitski aktist;
20. innustab usaldust suurendavate meetmete võtmist Donbassis;
21. mõistab hukka ELi poliitikute, muu hulgas Euroopa Parlamendi endiste ja praeguste liikmete ning ELi ametnike suhtes meelevaldse Venemaale sisenemise keelu kehtestamise; kutsub üles sisenemiskeeldu kohe ja tingimusteta tühistama;

22. kutsub Venemaad üles tegema täies mahus koostööd lennuki MH17 allatulistamist kui võimalikku sõjakuritegu puudutava rahvusvahelise uurimise õnnestumiseks; mõistab hukka kõik katsed või otsused anda süüdlastele amnestia või venitada kahtlusalustele süüdistuse esitamisega, sest süüdlased tuleb võtta vastutusele;
23. toetab integreeritud Euroopa energialiidu kiiret väljakujundamist, mis tulevikus kaasaks ka idapartnerlusriike;
24. toetab Euroopa demokraatia rahastu ning muude demokraatiat ja inimõigusi edendavate vahendite rahastamist suuremal määral;
25. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning komisjoni asepresidendile ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale.